

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Éves: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Féléves: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 20.

(Mit huzott a cigány?) Báró Fejérváry Géza busan robogott Bécs felé. Még busában vissza, Budapestre.

Valjon mit huzott neki az érsekujvári cigány?

Három nótát is. Az egyik volt: „*Mul taddban nincs öröm, jövőben nincs remény!*“ A másik: „*Oh du Lieber Augustin, Geld ist hin, alles ist hin...*“ Végezetül pedig ezt: „*Már siess hazádba vissza, Vert seregem...*“

(Kóstoló a vezényszóbol.) A magyar huszárezrednél hozzák a magyar vezényelvet. Evés közben jó meg az étvágy, másik fogásnak megkapjuk a gyalogezredét is. Föltéve, ha az engedményt nem kezelik olyan módon, hogy az egészségtől elmegy az étvágyunk, mielőtt jóllakhattunk volna.

(Buller szobra.) A burok által számoltanszor elcsépelet Buller angol tábornoknak halás honfitársai még életében szobrot emeltek. Elcsépeletésért eddig csupán Jellasicsnak emeltek szobrot Zágrábban. Ha pedig a megveretés erény, az osztrák ármádiának legalább 999 hadvezére érdemes a Buller és Jellasics uraknak juttatott dicsőségre.

(Erdőégés.) Herkules fürdője mellett meggyult az erdő. Nem is oltották, a míg legalább 600 hold meg nem égett. Ugy bántak hát vele, mint a magyar válsággal. — Oltatlanul hagyták, míg csaknem olthatlanná fajult.

Magyar gazdaság.

Irta: Legányi Gyula dr.

— szeptember 20.

(I.) Minden ország jóléte és hatalma a termelt javak mennyiségétől és polgárainak fogyasztó képességétől függ, szóval, minél nagyobb a termelő és fogyasztó képesség, annál gazdagabb és hatalmasabb az ország. És mivel a polgárok szükséglete kétféle: élettani és társadalmi s az élettaniakat az mezőgazdaság, a társadalmiakat pedig az ipar szolgáltatja, nyilvánvaló, hogy minden országnak kötelessége, nemcsak

mezőgazdasági, hanem ipari terményeket is oly mennyiségben előállítani, hogy a lakosság szükségletkielégítését fedezhesse. Csak az olyan ország, melynek talaja földrajzi fekvésénél vagy földtani minőségénél fogva, továbbá lakosságának nagy számánál fogva nem bír elegendő ős és nyers terményt előállítani, szorul külföldi gabonára.

Magyarország abban a kedvező helyzetben van, hogy lakosságának élettani szükségleteit bőven fedezheti, lévén természeti kincsekkel és gabonával s nyers terményekkel bőven megáldott ország. Polgárainak társadalmi szükségleteit azonban már nem tudja kielégíteni, mert ipara, kivált a külföldi virágzó gyáriparával és erős versenyével szemben, annyira györge, hogy ipari szükségletét legnagyobb részben külföldről kénytelen fedezni. És mivel az ipari termékek legalább hatszor nagyobb értéket képviselnek, mint a nyers termények, nyilvánvaló, hogy nagy pénzüsszegek kerülnek külföldre s abban a percben, a mikor a pénz kifelé tódul, megkezdődik a népnek is kifelé való rajzása.

A költözés két oknál fogva áll elő, először, mert a munkaalkalmak száma nagyon kevés az egyoldalú gazdaság miatt s így sok a munkanélküliek száma, azután pedig, mert a munkabér nagyon csekély éppen a kereset hujja s a forgalom és a kereskedelem pangása miatt.

A gazdaságnak ezt az egyoldalúságát és alárendeltséget szereite volna Ausztria megrögzíteni, mert akkor egyrészt mindig a gyöngébb és tehetetlenebb fél maradt volna Magyarország, másrészt pedig örökös piaca lett volna, a hol ipari termékeit jól elhelyezte volna. És e törekvésében mindig kész támogatója volt a hűtelen szabadelpárt és kormánya, először, hogy az osztrák császár kegyét el ne veszítse, másodsor, mert a gazdasági politikához nem értett s mindig azt hangoztatta, hogy a közös vámterület csak javára szolgál az országnak.

Azután pedig uton-utfélen, szóval és írásban azt a kifogást terjesztették, hogy a magyar embernek csak a földművelés való, az iparra nincs rátermettsége és készsége és nagyon sok

időre van szüksége, míg odáig felemelkedik, hogy iparos válhasson belőle. E gyászos politikának az lett a következménye, hogy még mezőgazdasági iparunk is tönkrement az osztrák szabad verseny miatt, amit az ipar és kereskedelmi kamarák évi jelentései egyhangulag bizonyítanak. Így ment tönkre házi szövőiparunk is s hogy ismét lábra ne kapjon, azzal a fogással él az agyafurt osztrák, hogy husz százalékkal olcsóbban adja el minálunk szövőipari termékeit, mint otthon.

A nyitott sorompó s a szabadon beözönlő osztrák ipari cikkek a meglévő kézi iparunkat annyira elnyomta, hogy ma tizenötezerrel kevesebb önálló iparosunk van, mint tíz évvel ezelőtt. Évenként husz millió lábbeli, tizenkilenc millió értékű kész férfi ruha és tizenegy millió értékű kész női ruha özönlök be szabadon az osztrák területről. Senki se csodálkozzék tehát rajta, hogy egyes kézműiparágak teljesen kihaltak, egyesek kiháló félben vannak s a többiek is csak tengő életet folytatnak.

És e szomorú tapasztalatok mellett még mindig akadnak egyesek és hírlapok is, akik azt hangoztatják, hogy nekünk nem vámsorompóra, de termékeny agyvelőre van szükségünk. A „Budapesti Hírlap“ is folyó hó 8-iki számában ezeket írja a közgazdasági rovatában: „Gazdasági szabadságunk korlátlan s hitelt is kap minden termelő, talán többet, mint a mennyire szüksége van. És mégsem fejlődik gazdasági életünk, mert hiányzik az értelem: a szellemi tőke.“ Azután így tolytatja: „Iparunkat a szűk iatókörűség jellemzi. Külföldi gépgyárosok, akik speciális gépeiknek piacot keresnek Magyarországon, megdöbbenéssel konstatálják a magyar iparosok maradiságát. Nem merik a gépeket a legkedvezőbb feltételek mellett sem kipróbálni. Rendelkezésünkre bocsátanak azokat hat hónapra teljesen díjmentesen s ha be nem válnának, saját költségükön visszaveszik. Így sem mernek belemenni, mert nem értik a mesterségüket; — a magyar gazdasági élet csak akkor fejlődhetik nagygyá, ha a gazdasági és műszaki tudományokban nagygyá nevelt agyvelőkkel megtermékenyítjük.“

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert hurutos bajainál, uzymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emeliazérványt és a tesselyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegben 4- kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt ceggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 20.

A közérdeklődés most Bécs felé fordul. A politikai világ egyelőre arra kíváncsi, hogy kit szólít magához a felség. Félhivatalos jelentés szerint három politikus van kiszemelve a közvetítő szerepére: Lukács László, Wekerle Sándor és Burián közös pénzügyminiszter. A koalícióban szállongó hírek szerint ebben a pillanatban nem történt még döntés, hogy a három politikus közül kit hívják meg. Ugy hírlik, hogy Lukács László lesz a legelső, a ki a királyhoz fog járulni.

(Kombinációk.)

Természetes, hogy ilyen válságos időkben egymás sarkában járnak a legkülönbözőbb kombinációk. Így ma délben a leghatározottabban bejelentették, hogy a miniszterelnök táviratot küldött Ikervárra Andrassy Gyula grófhhoz, aki sógoránál Batthyányi Lajos grófnál tartózkodik s közölte vele, hogy a király holnap magánkihallgatáson fogadja.

Viszont mások egész bizonyosra vették Khuen-Héderváry miniszterségét és így tovább.

(Zichy János gróf Bécsben.)

Más forrás szerint gróf Zichy János ma reggel Bécsbe érkezett Szüllő Géza országgyűlési képviselő kíséretében és a Meissl és Schada hotelben vett szállást. Délelőtt látogatást tett gróf Goluchowski Agenor külügyminiszternél s huzamosabb ideig maradt nála.

Azok, akik intormálódtak az utja felől, fajt accompli gyanánt híresztelik, hogy gróf Zichy János teljes programmal érkezett és ha most nem kerül ki a király dolgozószobájából kész megbízatással, ez csak rajta mulik. Zichy, aki köznépszerűtlenségéről teljesen meg van győződve, tudja, hogy a koalíció támogatására alig számíthat, de azt hiszi, e nélkül is megcsinálhatja a vállalkozását. Azonban ehhez a király erős segítsé-

gére van szüksége: a programja jóváhagyására.

A vezényleti nyelv dolgával a néppárt volt elnöke nem sokat törődik, de egyéb engedmények egész sorát kéri a királytól. Ha ezeket megkapja, vállalkozik arra a szerepre, melyre már évek óta készül, megkeresi az érintkezést a koalícióval s ennek sikertelenségei esetén pedig felosztatja az országgyűlést és új választásokkal próbál szerencsét.

Sokat nem kockáztat, mert kevesebb nem lehet annál, ami most. Az ország pedig hozzászólt ahoz, hogy a tengeri nyul szerepét játssa ambiciózus, fiatal mágnások számára.

(Zichy nyilatkozata.)

Félhivatalos részről írják: Ami a Zichy János gróf nevéhez fűzött kombinációkat illeti, ma megszűntek. Ugyanis közhirre jutott, hogy ifjabb Zichy János gróf politikai körvezete előtt kijelentette, hogy ő se kormányelnökségre, se közvetítésre nem vállalkozik. De nem is hiszi, hogy őt e célra kiemelték volna.

(Kossuth Budapesten.)

Kossuth Ferenc ma az egész délelőttöt lakásán töltötte s számos politikus látogatását fogadta. A koalíció vezére a politikai helyzetről hozzáintézet kérdésekre csak annyit válaszolt, hogy a helyzetet nem látja teljesen sötétnek.

(Közös kihallgatás a Burgban.)

Fővárosi tudósítónk fontos eseményről értesít bennünket. A király ma küldte meg a koalíció vezető férfainak a kihallgatásokra szóló meghívót. A kihallgatás **közös lesz**. Megjelenik ez alkalommal a király előtt *Kossuth Ferenc, Zichy Aladár, Andrassy Gyula gróf és Bánffy Dezső báró* jelennek meg.

A politikusok elutazása előtt a vezérő bizottság holnap, csütörtökön ülést tart, a melyen megállapítják a meghívottak, hogy milyen álláspontot képviseljenek a korona előtt.

Bánffy Dezső báró ma Kossuth Ferencet meg látogatta és hosszabb ideig tanácskozott a szombati közös kihallgatásról.

(Bihar tudomásul veszi.)

Nagyváradról táviratozzák, hogy Bihar megye közgyűlést tartott, a melyen Tisza István gróf is megjelent. A közgyűlés 154 szóval 24 szavazat ellenében egyszerűen tudomásul vette a kormány leiratát.

Piacunk drágasága.

— szept. 20.

A mennyi szó már ebben a kérdésben, elfecséreltetett, a szó szoros értelmében leiratatlan.

Nem csak nálunk, de az egész országban jajgatnak az emberek mindenféle, hogy ez ellen már mégis csak kellene valamit tenni, mert maga a piac egyedül az a mi képes egy családot tönkretenni.

Oda hordjuk, oda visszük minden pénzünket, jól sem lakunk, éhezünk, és pénzünk től mégis meg kell válni.

A piaci árak ma már oly rettenetesek, ha pedig hozzávesszük, ha pedig hozzávesszük, hogy drágábbak is lesznek, mivel a folyton tartó nyári hőség ugyszólván letarolt minden, akkor ne csodálkozzunk, ha majd sok család apa kétségbeesésében a legvégsőhöz fog folyamodni.

Általános a panasz, ugy a főváros, mint a vidék, kevereg e szomorú állapotokon.

A fővárosban még csak tűrhetőbb az állapot, oda ő önével szállítanak mindent a környékből, messze távoli vidékekről is, itt legalább van miben válogatni, az igaz, hogy a nagy verseny miatt az árak is elég borzosak, úgy hogy a fővárosi lakosság valóságosan nyög a rendkívül magas árak miatt s maholnap a csőd beüt a legtöbb családban.

Vidéken, nálunk is, azonban ellenkező a helyzet. Itt még ha volna is pénzünk, nincs miben válogatni, oly szűken vagyunk mindenben.

A polgárság léteerdeke forog veszedelem-

Jegyzetek.

XXVII.

Jön a vonat, vörös szemével
Halált ígér, füttyöt, zug messziről...
Vesztett haraggal összezuzza, tépi,
A ki vesztére utjába kerül.

Ha vicsz esatát balvégzetteddel,
Ember, járd zordon utaid magad!
Nehogy másnak halld átkait, zírámát,
Midőn a rém vesztedre megragad!

XXVIII.

Hajtod reám fűrtös fejcskéd,
Csendüljön szelíd szavad...
— Ősz hajam, mit szólsz te közbe?
Almodozni még szabad!

Suttogj üdvörl, szerelemről,
Hozd a régi álmokat...
— Ősz hajam, a régi üdvöt
Elsíratni még szabad!

Jöjj, ne hagyj el soha többé,
Oly sokáig vártalak...
— Ősz hajam, azt, a mi meghalt,
Hivni, várni még szabad!

XXIX.

Az ifju néz nagy, mély szemével,
Beszéli édes titkait...
S ha megfejtém könnyű talányát,
Oly őszintén csodálkozik!

Gyermek, a régi esataterre
Hívd egyszer a vén katonát,
Míndea fűszálon feltalálja
Kiesordult vérenek nyomát.

Beh könnyű annak elregélni,
Hol volt a harc legvéresebb!
Segíti a sziv dobbanása
S mellén a sajtó régi seb!

Gáspár Imre.

Levél Trencsén-Teplicről.

— szept. 26.

Kedves Szerkesztő ur!

Most, mikor a levélhullató őszi szél fujdogál az erdő fái között, mikor már a nyári lenge ruhákat félretesszük és melegebbekkel cseréljük fel, keresem meg Önt soraimmal.

A fűrdő-szezon már véget ért, vissza költözünk elhagyott lakásunkba és nemsokára új élvezeteknek: a zsuroknak, bálóknak, színháznak adjuk magunkat. Nem mulasztom azonban el, hogy nyári, kedves üdülő helyemről, Trencsén-Teplicről, amely meleg és felette látogatott fűrdőhely lévén, még a télfolyamán is barátságosan öleli kab-lére vendégeit, meg ne emlékezzék Ön előtt.

ben, elérkezett a perc, hogy mozgalmat indítsunk a drágaság ellen, mert mindenki, akár szegény, akár gazdag, a piacra van utalva.

Az eladók kapzsi s gyalázatos meggazdagodási szenvedélyét kell hogy alaposan ostorozzuk, valóságos piaci hiénák ezek, kikben sem lelkiismeret, sem jó érzés nem lakozik.

A piaci rendeleteket, miket a város elő ír, a kofa sajnálattal veszi tudomásul, mit sem hederít rá, legfeljebb kikacagja.

Az is baj, hogy nálunk zöldség, gyümölcsfélék mind korlátozott mennyiségben termelődnek, eladásra alig dolgozik valaki, pedig minő hasznót lehetne ezekből előállítani.

Ugy vagyunk a baromfi tenyésztéssel; tejszállító szövetkezetekkel, ezek mind nem képesek megfelelni a vevő közönség igényeinek.

Nálunk szerbek, bolgárok telepednek le, és vágják zsebre a hasznót.

Nincs vásár, nincs mit eladni.

Egyes furfangos eladók elviszik készleteiket messze vidékre, hol épen semmi sincs, s itt méreg drágán adnak el mindent.

Az adózó polgárok érdekében a város elvált ezt a piaci nyomoruságot megszüntethetné s ezáltal sok családapá homlokáról a verejtékező gyöngyöt letörölnék.

+

A nagy politikai botrány.

Bánffy Dezső a vizsgálóbírónál.

Rudnayék újabb stiklije.

— szeptember 20.

(Saját tudósítónktól.) A Zeysig-ügyben a mai nap szenzációja báró Bánffy Dezsőnek — tegnapi ígérete volt, a melyet az újpárt helyiségében tett s a melyet ma be is váltott: megjelent dr. Bakonyi vizsgálóbíró előtt s sokat emlegetett levelét közzététel végett meg is szerezte tőle. Dr. Bakonyi vizs-

De nemcsak az egészség helyreállítása végett sereglenek ide, hanem kedves üdülés, szórakozás céljából is.

Van csónakázó, melyből el van rekesztve egy uszoda, ahol uszómester tanítgatja az ifjuságot. — Naponta háromszor is hallgathatja a közönség a cigány zenét, klaszikus zenét. Állandó színháza is van, a melyben jól szervezett társaságok tartanak előadásokat. Olvasóterem, kölcsönkönyvtár, zongoraszobák állanak a vendégek rendelkezésére. — Ezen kívül tennisz pályák is vannak.

Rendeznek több, kisebb nagyobb mulatságokat, ünnepélyeket. — Vasárnapoként tombola és táncestélyeket, nappünnepeket, bálversenyt, szépségversenyt stb.

Erdemesnek találok felemlíteni, hogy az idei szépségversenyen az első díjat, egy szép női aranyórát, magyar lány nyerte el. Ezenkívül gyakoriak a hangversenyek.

És egyszerűen nehéznek tartom előszámlálni azt a sokféle mulatságot, a mit itt találhat a vendég.

Mindezeket pedig fölülmulja, a hegy-mászás és a hegyek közti barangolás. Ha egy nagyobb magaslatra jutunk fel, pazar kilátás nyílik a nagy messzeségbe, mely mintegy varázserővel vonz bennünket, mert vágyakozunk, hogy mi is többet ismerhesünk meg ebből a szép vidékből.

Nevezetesebb kiránduló helyek: a Klopics-csucs, amely ezer méter magasságban

gálóbíró ez alkalommal báró Bánffy tanuként is kihallgatta.

(Bánffy a levelet kéri.)

Báró Bánffy Dezső ma délelőtt fél 11 órakor dr. Sebestyén Józsefnek, az újpárt titkárának kíséretében megjelent dr. Bakonyi vizsgálóbíró előtt. Báró Bánffy bemutatkozott a vizsgálóbírónak s mindjárt kérte sokat emlegetett levelét közzététel céljából vele közölni.

Dr. Bakonyi bíró a levelet elhozatta a bírói letétből a lemásolatát a báró Bánffy számára. Azután pedig tanuul hallgatta ki a vizsgáló bíró a volt miniszterelnököt, aki déli 12 órakor hagyta el a vizsgálóbíró szobáját.

Báró Bánffy megjelenése a törvényszéki palotában nagy feltűnést és szenzatiót keltett. A vizsgálóbírónak harmadik emeleten levő hivatalos szobájának előtermét, valamint a folyosót nagyszámu újságíró, ügyvéd tartotta megszállva, várva a volt miniszterelnök kijövetelét.

(A levél szövege.)

Báró Bánffy 12 órakor délben jött ki a vizsgálóbíró szobájából s mosolyogva fordult az újságírók felé.

— Meg van végre a levél! Mindjárt közölhetem is az urakkal.

Ezzel az újság róktól követve a fogházba vezető lépcső kiszékelő ablakmélyedésébe vonult s elővéve a levél másolatát, diktálni kezdte:

Budapest, VIII/16. 1905.

Tisztelt Zigány ur! A német röpirat magyar nyelven való kiadását én nem tartom megengedhetőnek. Általában annak tartalma nem felel meg a magyar nemzeti szempontoknak. A magyar közönség, elég, ha róla a lapok ismertetéséből vesz tudomást. A program bővítést illetőleg sem érthetek önnel egyet. Programot elvek alapján kell és lehet összeállítani s nem választási siker céljából. Ha az ár elsodor, azt én fogom első sorban sajnálni, de elvek alapján és nem célok szerint

felelnek. Ha erről szét nézünk és magunk alatt látjuk a Vág kanyargó vizét s a mesés panorámát, lehetetlen, hogy valami csodás érzés ne szálljon meg bennünket. — Nem messze tőlünk Trencsénváranak romja meredezik, hirdetője egy régi nagy, hatalmas multnak, dicsőségnek.

Más nevezetesebb kiránduló helyek: a Szarvas, Miksa, Árpád magaslatok, a Rablóbarlang, Henrik forrás, mindannyian a legszébb közeli hegyekben.

Ez említett helyekre feljutni igen könnyű, mivel jól gondozott szerpentin és spirálisan csavarodó utak vezetnek mindenütt, pihenésre számtalán padokat pedig bőven találunk.

Most pedig, hogy az utolsó sorokhoz értem, elgondolkozom, hogy vajha szép házámnak minden ilyen bámulatraméltó, csodás helye, éppen úgy világhírű lenne, mint Trencsén Teplic. És remélem is, hogy még eljön az az idő, amikor Magyarország ilyen tekintetben fel lesz fedezve a külföld előtt s boldog lesz a magyar...

Azókat a szép dolgokat, amikben Trencsén Teplicen részem volt sohasem fogom felejteni s ha csak lehet újból visszavárázsolom magamnak.

B. G.

csinálók politikát. Tisztelettel báró Bánffy s. k.

Mikor a diktálást bevégezte, nevetve jegyezte meg:

— Most kezdek csak büszke lenni a levélre, hogy megirtam. Ezért a levélért hurcoltak meg engem nyolc nap óta Berlinen Budapesten keresztül!

— Éljen Bánffy Dezső! kiáltotta valaki a napszámban összeverődött közönség sorából. Zugó éljenzés felelt vissza rá s a vizsgáló bírák kíváncsian néztek ki szobáikból, megtudni a kölcsönös, szokatlan zaj okát.

Bánffy báró ezután dr. Sebestyén Józseffel együtt lesietett a törvényszéki palota Markó utcai kapuja előtt várakozó kocsijához.

(Zigány új védőt kér.)

Dr. Bakonyi Kálmán vizsgálóbíró ma reggel telefonon értesítette dr. Baracs Marcellt, a budapesti ügyvédi kamara ügyészét, hogy Zigány Árpád őt is védőül kívánja.

(Baracs nem vállalkozik.)

Baracs dr. megjelent a vizsgálóbíró előtt és ott Zigány Árpád előtt a következő kijelentést tette:

Mint ügyvéd senkitől a jogvédelmet meg nem tagadom. Ezuttal megsem vállalom a védelmet, mert ez ügyben kizárólag mint a kamara ügyésze jártam el. A kamarának a jogvédelem szabadsága érdekében kifejtett és a megsértet ügyvédi tekintély reparációjára irányuló akciója még nincs befejezve. — Súlyt helyezek arra, hogy ez aktióban, amelybe kamarai ügyészi állásomnál fogva hivatalosan befolyok, csupán objektív momentumok érvényesüljenek teljes kizárásával esetleges védői tisztem objektív szempontjának. Nem szabad ehhez a nagy és nemes akcióhoz a jogrend és közzabadság védelmében annak a gyanunak félnie, hogy nem kizárólag a közszempont, hanem egyes ember érdeke is irányítja. Ez okból a védelmet el nem vállalom.

(Zigányné vallomása.)

Ma délelőtt Zigány Árpádné is jelentkezett tanuságtételre a vizsgálóbírónál. Zigányné arról kér vallomást tenni, hogy nála az este egy detektív járt, aki szigorúan ráparancsolt, hogy férje elleni ügyben ne valljon semmit, mert különben el van vesztve ő is.

Zigányné ma hosszabb ideig beszélgetett férjével, akit dr. Baracs Marcell ügyvéd kérelmére a vizsgálóbíró a fogházból felvezettetett, dr. Nedeczky vizsgálóbíró szobájába.

(Az újság és Weiss Julián.)

Ugyancsak ma délelőtt jelentkezett kihallgatásra dr. Agai Béla. Az Újság belső dolgozó társa, aki dr. Dárvay Fülöp ügyvéddel együtt jelent meg, dr. Agai Bélát a vizsgálóbíró e hó 15 ére már beidézte volt kihallgatásra, de akkor nem jelent meg.

Dr. Agait a vizsgálóbíró először a Weiss Julián által indított rágalmazási sajtópörre vonatkozólag hallgatta ki.

A vizsgálóbíró kérdésére dr. Agai kijelentette, hogy a cikkért elvállalja ugy a felelőséget mint a szerzőséget.

A Zigány-féle röpirat ügyében dr. Bakonyi a következő kérdést intézte dr. Agaihoz:

— Ki figyelmeztette a lapot (t. i. Az Újság-ot) a Zeysig-féle röpiratra, mert annak valószínűleg tudnia kell, hogy ki írta a brosrát?

Ágai dr. erre így felelt:

— Egész általánosságban figyelmeztettek arra, hogy Zeysig professor nem létező személy s hogy a röpiratot itt írták Budapesten a koalíció körében s felhívtak egy szerszmind arra, hogy ez irányban kutassak!

(Az ügyvédek sérelme.)

A budapesti ügyvédi kör csütörtökön este fél 7 órakor rendkívüli ülés tart, melynek tárgya: A közszabadság és a védői jog megsértése elleni tiltakozás.

Egyház és iskola.

Ülés az egyháznál. Az ev. ref. egyház alapítvány kezelő bizottsága tegnap délután a Szikszay-Gáll-féle alapítvány ügyében ülést tartott.

Föld árverezés. E hó 20 án (csütörtökön) délután az ev. ref. egyházi hivatalban föld árverezés lesz. Az árverésen adományozott földek adatként el.

Tanzék változások a főiskolában. A jogakadémián Dr. Bartha Béla távozásával megüresedett nemzetgazdaságtani és pénzügyi tanszékre Dr. Kovács Gábor jogtanár választatott meg egyhangulag. A fiatal, nagytehetségű jogtudóssal az akadémiánk tanereje gyarapodott. A Dr. Helle Károly távozásával megüresedett váltó és kereskedelmi jogi tanszékre pályázatot hirdettek. Eddig Fekete László dr. hajdusoboszlói ügyvédjelölt adta be pályázatát. Amint őt ismerjük, reméljük, hogy elnyeri a tanszéket. E tehetséges, művelt, szellemes fiatal emberrel csak nyerne főiskolánk. A gimnáziumban ez iskolai évre az egyházkerületi főhatóság Osváth Ödön tanárjelöltet alkalmazta Szabó Márton dr. helyére, ki ez évet külföldön a nemzeti életek tanulmányozásával fogja tölteni.

Önképzőkör. Tegnap alakult meg a róm. kath. gimnázium önképzőköre. Elnökké választott heves küzdelem után Taust Imre VIII. oszt. tanuló 1 szavazattöbbséggel Markovits Jenő ellenében. Főjegyző lett egyhangulag Maigner Arthur VIII. o. t. Pénztárnok erős küzdelem után Isoó Jenő VIII. o. t. Aljegyzőkkel választattak Frank László és Kocsis Sándor VII. o. t. Ellenőrré vezető tanári döntéssel Husz Ödön VII. o. t. választott Frank László ellenében.

Törvényhatósági élet.

A jog és pénzügyi bizottság e hó 22-én újabb ülést tart, a melyen a 28-i rendes városi közgyűlés több tárgyait látják el javaslatokkal.

A virilisek névjegyzéke. Debrecen város legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét az igazoló választmány tegnapi ülésén végre teljessn felülvizsgálták és az előterjesztett szóbeli kérelmeknek nagy részben helyt adtak. A virilisták névjegyzékét lapunk holnapi számában fogjuk közölni.

NAPI HIREK.**Ruzsinszky Ilona szobaleánya.**

— A cseléd halála. —

— szeptember 20.

(Saját tudósítónktól.) Egy esztendeje, hogy az egész magyar sajtót egy megrendítő családi tragédia eseménye járta be. B. Ruzsinszky Ilona, a debreceni színháznak volt primadonnájáról szóltak a híradások. Ez a szép arcú és gyönyörű hangú énekesnő egy nagy családi tragédiának az áldozata. Körülbelül két évvel ezelőtt a művésznő otthagya

férjét, Bereczky Lajos volt debreceni rendőrfogalmazót s Nagyváradra szerződött. Nagy botrány követte a válást a férj részéről s erről a botrányról sokat írtak annak idején az ujságok.

Ez a botrány három embert kergetett betegségbe. Megőrült maga Bereczky rendőrfogalmazó, megőrült az fiatalember, aki a szép asszonynak férjével szemben védelmezője volt és súlyos idegfejbe esett maga B. Ruzsinszky Ilona is. Férje meghalt az örültek házában, ő pedig itt Budapesten gyógykezelte magát.

Amikor Nagyváradról eljött, elbocsátotta szolgálatából szobalányát, a ki éveken át volt hűséges cselédje a szép asszonynak. A szobaleány elkeseredésében kiment Amerikába, de a tengeren túl sem tudta elfeledni volt urnójét, akit imádásig szeretett.

B. Ruzsinszky Ilona azóta itt gyógykezelte magát Budapesten, s egészsége teljesen helyreállott, ugyanarra, hogy már Bécsbe készül, ahol egyik legelőkelőbb színházban fog vendégszerepelni.

A napokban nagy meglepetés érte a primadonnát. New Yorkból levelet hozott neki a posta. Volt szobaleányától, hűséges cselédjétől jött a levél, amely meghatá a maga nemében.

— Kedves Nagyságám — írja a szobaleány — azt hallok itt a messze távolban hogy nem megy jól a dolga a Nagyságának. Én itt, mióta kijöttem, szorgalommal és munkával összesporoltam 400 forintot, ha szükség van rá a Nagyságának és elfogadja tőlem, nagyon szívesen felajánlom ezt a csekély összeget. Hiszen soha sem tudom elfelejteni az én aranyos nagyságomat!

A szép asszonyt annyira meghatotta ez a levél, hogy könnyekre fakadt. Azután levelet írt az Amerikában élő szobaleánynak, megköszönte a ragaszkodását és elmondta neki, hogy koránt sincs ő olyan nagy bajban, mint híresztelik, sőt a napokban el is utazik Bécsbe, ahol fényes szerződés várja. Ott szívesen látja ismét szolgálatában a hűséges szobaleányt.

Napról-napra.

— szeptember 20.

*Ismét homo regius
Bujkál a fenéken . . .
Régiuskám, régiuskám,
Kormányt keress nékem!*

*Homot s ne homunenlust
Bizzon meg a küldő,
S ne csak regius, legyen
Homo sapiens ő!*

— **Iste nisztelet a gör. kath. kápolnában,** ma „Kisasszony napján” 6 órakor reggeli istentisztelet, kenyéradással, délelőtt 9 órakor szent mise, utána miroválás; délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

— **Berger Jenő temetése.** Tegnap délután helyezték öröknyugalomra Berger Jenőt, a város társadalmának nagy halottját. Berger Jenő holttestét a budapesti személyvonat hozta Semmeringről Debrecenbe. A holttest délután 4 órakor érkezett meg. Ekkor már az állomáson óriási közönség volt jelen. A közönség soraiban ott láttuk közelünk színét javát. A város képviselőiben Kovács József polgármester és a tanács

többi tagjai jelentek meg. Ott voltak ezenkívül az összes testületek, egyesületek és jótékony intézmények, a melyek Berger Jenőben egyik legnagyobbjóltevőjüket veszítették el. A vonatból a koporsót ravatalra helyezték. Majd Krausz főrabbi mondott imát. A temetési szertartás után a halottas kocsihoz tették a koporsót és az izraelita temetőbe vitték. Utolsó útjára a nagy közönség tömött sorokban kísérte el a nagyszívű emberbarátot.

— **A telefon mizériák.** A közönség folyton panaszkodik, ha felhívja a telefon hölgyeket, nagy idő multán kap választ, mert ott a hölgyek erősen társalognak; ha pedig valakit felhív, mással kapcsolják össze. Ez napirenden van s erről mi magunk is személyesen meggyőződünk. Kérdjük, a közönség van-e a hölgyekért, vagy a hölgyek a közönségért. Ily szórakozottság nem ily helyre való, hol sokszor sürgősen fontos dolgok bonyolítanak le s a közönség valóságos szekaturának van kitéve. Mindenesetre elvárjuk, hogy vagy éberebbek lesznek ezután, vagy kénytelenek leszünk az igazgató-ság figyelmét felhívni, hogy a közönség jogos kívánalmait kielégíttessenek.

— **Akadémiai pályázó.** Mint értesülünk, Hajdúvármegye volt főjegyzőjének Fekete Sándornak fia dr. Fekete László, hajdusoboszlói ügyvéd pályázott a jogakadémián megüresedett perrendtartási tanszékre. Üdvözljük dr. Fekete Lászlót s megválasztásához sikert és szerencsét kívánunk, méltóbb egyént e fontos tanszékre aligha kap a jogakadémia.

— **Erdőri szakvizsgák.** Az erdőri és vadőri szakvizsgák a m. kir. földművelésügyi miniszter határozata szerint ez évben október hó 16-án és a folytatólagosan következő napokon fognak megtartatni. Mindazok, akik az erdőri szakvizsgát vagy a vadőri vizsgát letenni óhajják, hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat október hó 1-én nyújtásuk be a vizsgák székhelyére nézve illetékes kir. erdő felügyelőkhöz. A vizsgák Budapesten, Pozsonyban, Besztertecebányán, Miskolcon, Kassán, Máramaroszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszébenben, Temesvárt, Pécsen és Szombathelyen a vadőri vizsgák pedig az erdőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárt a vármegye székházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólagos megtartatni.

— **Október 6.** A lezajlott szomorú évtizedek feszélyező bilincseitől megszabadult nemzeti önérték ellenállhatatlan erővel tör érvényesülni minden vonalon. A haza nagyjainak ünneplésére eddig nem egyesülhettek a horfiak egy szívvel, lélekkel. Most megtört a bűnös hatalom s a hála és kegyelet fokozott lelkesedéssel siet jóvátenni a mulasztásokat. A jelen év eddig lezajlott összes hazafias ünnepeit már szélesebb mederben mozogtattak. Első sorban Debrecen hazafias polgárságára hárul a kötelesség, hogy előljárjon a példaadással. Debrecen város közönsége nem is tér ki a hazafias kötelességnek teljesítése elől. Október hatodikának ünnepét az idén is a függetlenségi párt rendezi és azon a Rákóczi-egyesület is résztvesz.

— **Önképzőköri alakuló gyűlés.** A debreceni felső kereskedelmi iskola Széchényi önképzőköre tegnapi tartotta alakuló gyűlését, melyen a tisztikar szótöbbséggel a következőképen alakult meg. Elnök: Kálnai Sándor. Titkár: Kelemen József. Főjegyző: Hidvéger Antal. Alelnök: Mihályi József.

Csáthy Ferencnél

Debrecen, II. Egyháztér 2. szám, a helybeli zenedében hivatalosan elfogadott zeneművek nagy választékban kaphatók.

Aljegyző: Angyal Andor. Pénztáros: Sárközy János.

— **A nyomdászok szüreti mulatása.** A debreceni könyvnyomdászok mint minden év őszén, úgy az idén is rendeznek mulatságot. Ebben az esztendőben október 1-én tartják meg a pompás vigasságot, a melynek szüreti mulatság a neve. Nagyszerű vigadalom lesz ez, mint az előjelek is igazolják. A szórakozásokról a rendezőség unós-untig gondoskodik s a mi mulattatót csak összehalmozni lehet, az mind meglesz ezen az estén. A szüreti mulatság a Dobos pavillonban lesz. Az estély 8 órakor kezdődik a mikor is a jelmezések felvonulnak a feldisített terembe a Veres Tóni zenekarától vezetve. Ezután a nyomdász dalárda énekel Hora K. karnagy vezetése alatt. A műsor többi száma a következő: Csikóbrós kulaes. Költemény. Irta Csokonai V. Mihály. Szaválja Dózsa György. A nyomdász dalárda éneke Hora K. karnagy vezetése alatt. A kisbíró kihirdeti a szüreti mulatság szabályait. A szőlőlopás megkezdése. Éjjeli 1 órakor! A zónaposta zárása és a díjak kiosztása.

— **Lóvásár.** A m. kir. méntelep parancsnoksága a 3 éves és annál idősebb méneknek eladása céljából e hó 27-én lóvásárt rendez. E szándékaról értesítette nemrégiben a várost és alkalmas helyet kért, a hol megtarthassa. A város a méntelep parancsnokságának értesítését tudomásul vette és a méntelep megállítására az országos baromvársári jelölte ki.

— **Uj ipartelep Debrecenben.** A debreceni iparvállalatok nagy lendületet vettek az utóbbi időben. Rövid idő alatt több gyártelep létesült, a mely élénk tanúságot tesz arról, hogy Debrecen iparának fejlődése eddig csak a vállalkozási szellem működésén alapult. A legújabb ipartelep gőzfűrészgár, a mely csakhamar ismeretes lesz az egész országban. Ez az új iparvállalat óriási arányú. Méreteiben, felszerelésében igazán meglepő. A Horváth féle fátelen létesült Goldberger Adolf kezdeményezése folytán. A gőzfűrészgár a modern technika minden vívmányával fel van szerelve. A gőzfűrészgár készítő deszkát, épületet, dőngafát, vágóüzifát magánosoknak is, azonkívül mesés finomságu parkettot. A gőzfűrészgár minden kigondolható ács és asztalos munkát produkál. Tegnap a debreceni sajtó munkásai megtekintették a hatalmas telepet — s elragadtatással szemléltek a gépek csodálatosan szép munkáját. Óriási áldozat is kellett hozzá, hogy a honoksvatagon, a hol se fa, se víz nincs ilyen telep létesüljön. A gyár mir üzembe lépett. Debreceni iparosok és a nagyközönséget a gyár tulajdonosai szívesen látják. Alkalmunk lesz megnézni hogy egy hatalmas évszázados száfaból mint lesz hat perc alatt deszka. A gőzfűrészgár összeköttetésben van a legnagyobb külföldi cégekkel — s parkett és dőngafa szállításra már is nagy rendelést kapott. Az új vállalat nagyon sok embernek ad kenyeret — a mi szociális szempontból rendkívül fontos.

— **Választások.** Hajdusámson község e hó 23-án ejti meg a megválasztott községi gazda és orvosi állás betöltésére a választást. Balmazújvárosban e hó 28-án lesz a II. od. jegyző választás.

— **Köszönetnyilvánítás.** Néh. Berger Jenő halála alkalmából a debreceni kereskedelmi csarnok elnöksége volt választmányi tagjának koporsójára helyezendő koszorú megváltása címén a siketnémákat gyámolító egyesület céljaira 20 koronát juttatott kezéimhez, mely kegyes adományért fogadjon a t. egyesület a szegény siketnémák nevében hálás köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

— **Színházi lapok.** E cím alatt jelent meg Debrecenben legújabb sajtó orgánium. Színházi na-

pilap, a melynek felelős szerkesztője Barabás Ernő jeles hírlapíró kollégánk. A lap kiadója ifj. Zathureczky Gyula. Az első szám igen ügyes és változatos.

— **Halálozás.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Balogh Mihály ev. ref. 36 éves, Kovács Andrásné ev. ref. 44 éves, Fejér Gyula ev. ref. 20 napos.

— **Szerencsétlenség a vasuti híd-nál.** Könnyen végzetesé válható szerencsétlenség történt tegnap délután a vasuti állomás környékén. Egy Balogh György nevű kocsis fát szállított gazdájának a Gutierdórból. Utja a vasuti hídon keresztül vezetett. Mikor szekérével a hidhoz ért a pályatesten épen tolatás volt. A nagy zakatolástól a lovak megvadultak elragadták a szekérét és örületes futással rohantak a hídról lefelé. A kocsis, aki nem volt képes megfékezni a két neki tüzesedett lovat egy hirtelen kanyarulatnál lebukott a szekérről. Esés közben a lába beleakadt a kerékbe és a még mindig rohanó lovak így vontatták a szerencsétlen embert több száz lépésnyire, míg végre sikerült őket megfékezni. A halálra rémült kocsist, kinek a baleset következtében a lába irtózatosan összeroncsolódott a kórházban ápolják.

x **LETETTER JÓZSEF** fényképészeti testészeti és fényképnagyítási műterme **Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház.** Állandó fénykép-kvalitás a műterem kapubejárataánál levő kárákban.

x **Utazók fix fizetés és magas jutalékkal nagy részvénytársaságnál** azonnali és állandó alkalmazást nyernek. Csakis intelligens, jó megjelenésű urak küldjék referenciákkal ellátott ajánlataikat „K. R.” jelige alatt Debrecen poste restante.

x **Szép és biztos mellékkereset.** Tanítók, jegyzők, papok, vagy oly egyének, kik a szőlészethez csak némileg is értenek és oly vidéken laknak, hol a szőlő megéri vagy a hol a filoxéra a szőlőket már elpusztította és ennek következtében azok ujból lennének beültetendők, tehát a hol szőlőmíveléssel foglalkoznak: szép, állandó és biztos mellékkeresetre tehetnek szert, ha címüket beküldik: „Hirdetési iroda” Budapest, váci utca 20. b.

x **Diákok részére** legújabb divatu kalapok és sapkák, kitűnő szabásu ingek, gallérok és kézelők, elegáns nyakkendők, zsebkendők és harisnyák olcsó szabott árban kaphatók **Fekete Jakab uri divat üzletében** Főtéren.

x Használja a híres **Hajdusági pedrót.** Egy dohoz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszerű** gyógyszerészertár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

Az első előadás.

— szeptember 20.

Az új színházi előadás első előadása ma folyt le. Becsületos vidéki szokás szerint egy kis ünnepélyesség előzte meg a tulajdonképeni előadást. Először a zenekar játszotta el igen csinosan a Hunyady-nyitányát, majd Zilahy Gyula igazgató lépett a lámpák elé s meleg szavakkal emlékeztet meg a debreceni közönség műpártolásáról. Megjelölte működésének ideális céljait s kérte a közönség pártfogását.

Az elhangzott tapsok után az énekes személyzet a *Hymnuszt* énekelte, a katonai zenekar kísérete mellett. Örömezt állapítjuk meg tehát, hogy a katonai zenekar végre megtanulta a magyar nemzeti éneket. Ezen szám után ösmerkedtünk meg *Almás* Lolával, a kit szépségének híre előzött meg. — Gyönyörű nemző volt s prológját csinosan szavaltá.

Következett **Tóth Kálmán** „*Király házadása*” című 3 felvonásos vígjátékának előadása. Az ideányitással járó zürzavarnak tudjuk be, hogy az előadás menete nem vádolt össze, itt-ott egy kis szerep nem tudás is játszott közbe, mint p. o. a *Krasznayé*, a ki egyziben formálisan megakadt.

E helyett az előadó személyzetről nyert benyomásainkat mondjuk el.

Hát van a drámai személyzetnek egy kimagasló és nagy értékű tehetsége, ez pedig maga **Zilahy Gyula**. A hogy **Kópi** Imrét játszotta, az maga volt a kedvesség, a fiatal-ság, az ötletekben kifogyhatlan jókedv. — Minden ízében kidolgozta a szerepet, amiért a hálás közönség úgy szólván minden lépését tapsal és éljenekkel fogadta. Bizony ezt a szerepet nem adják ilyen pompásan a „*Nemzeti Színház*”-ban sem, ahol Zilahy éppen e szerepben aratta legszebb sikereinek egyikét.

I. Lajos királyt **Ternyei Lajos** adta. Csinos megjelenésű színész, a jó hatást azonban ellensúlyozza nyelvihibája. A kitéréséről ma este a banilla mondott kritikát: „mosolyoghat, de büszkének kell lennie.” Ezt a méltóságos büszkeséget Nagy Lajos királyunk ma nélkülözte.

Balbót Szalóki Dezső, **Guidót Polgár Sándor** játszotta. — Mit gondolnak ezek az urak: ha az a két félelmes történelmi alak olyan operettebe való figura lett volna, a hogy ők ábrázolták, eljutottak volna-e magas polcaikra?

Kiemelni valók **Szakács Andor**, mint erőteljes, férfias **Kont Miklós** és **Deesy Árpád** mint boszniai bán. Járt kelt a színen valami udvarmester, akit első tekintetre nagybotu cigányvajdának hittünk volna.

A hölgyek sorából kiemelkedik **Szabó Irma**, mint **Erzsébet**. Sok érzéssel beszél, megbirja az erősebb indulatokat is. **Csáder Irén** (anyakirályné) nem elég méltóságtejes erre a szerepre. **Kőrösmezey Margit** (Fiori hercegnő) szép alaku, értelmes és színezni tudó fiatal művésznő. A közönség mindannyiokat igen rokonszenvesen fogadta.

Holnap, „*János vitéz*”-ben az operette személyzet mutatkozik be.

Zilahy Gyula.

Színházunk új igazgatóját, szintársulatunk büszkeségét, ki ma este az első előadás alkalmából egyik legszebb s legművészebben eljátszott szerepében lépett a debreceni közönség elé, azt hisszük éppen nem szükséges, hogy a nagy dobbal köszöntsük, hisz ötlet multjából, művészi hírnevé, de meg különben is városunkban nagyon sokan, nagyon jól ismerik.

Zilahy Gyula mind a két téren, úgy mint színész, úgy mint színházigazgató, bámulatra méltó nemiállítással van felruházva, s ki őtet valójában, közelebbről ismeri, el lesz ragadtatva mindezekhez míg az ő lekötetelő, szeretetre méltó modorától, melyet képes mindenkinek szívéhez férközni.

Nem tömjénezés ez Zilahy Gyulának, tettei fogják meg mulatni, hogy ő a közönség szeretetére, pártfogására nagyon is érdemes, hozott magával egy társulatot, melybe ő összes ambícióját befektette.

Azonban a mi a fő s mi szintársulatának egyik legfőbb ékessége, az ő szeretetre méltó, bájos neje, a vidék egyik legjobb koloratur énekesnője.

Ily esőtől környékezve, a debreceni közönség bizalommal néz Zilahy Gyula társulatának további előadásai iránt s mi is szívből sok szerencsét kívánunk neki.

+

TAVIRATOK.

Tüzoltás emberhalállal.

Arad, szept. 20. Herkulesfürdőn két nap óta minégy 400 hold kiterjedésű erdő borult lángba. A tüzhöz az aradi 33. gyalogezredet kivezényelték. A katonák oltás közben összeverekedtek a lakossággal s a feldühödött parasztok 3 bakat agyonütöttek tiz katonát súlyosan megsebesítettek. A tűz még egyre tart s a kár eddig is százezrekre rug.

A „Brémen“ gőzös elsüllyedése.

Balifax, szept. 20. A Lloyd-társaság Brémen nevű gőzöst, a mely e hó 15-én Brémába indult kormányosavarájának törése következtében a hullámok elragadták, míg végre 17-én egy napi hanyattlás után a Lloyd-társaság Lucigen nevű gőzöse észrevette a Brémen jelzéseit és a megsebesült hajót idevontatta.

A megszökött ügyvédet elfogták.

Budapest, szept. 20. Dr. Kreuter István budapesti ügyvéd, a ki törvényes adóssága és váltó hamisítása miatt elszökött a fővárosból, ma önként jelentkezett a rendőrségnél. A rendőrség Kreutzert letartóztatta.

Öngyilkos távirtda felügyelő.

Budapest, szept. 20. Reiter Lajos posta és távirtda felügyelő ma gyógyíthatatlan szem betegsége miatt felakasztotta magát. Mire észrevették már halott volt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli árlat.)

Budapest, szept. 20.

Buzakínalat és vételkedv jó. Bányadt árnyszat mellett 40.000 méterháza került forgalomba 5-10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonacemek nyugodtak. Idő: változó.

Buza októberre	15.86-88.
" áprilisre	16.58-60.
Rosa októberre	12.84-86.
" áprilisra	13.52-54.
Zab októberre	12.30-32.
" áprilisra	12.68-70.
Tengeri szeptemberre	13.22-24.

Törvényszék.

Megölte a gyermekét.

Esküdszéki főtárgyalás.

— szeptember 20

(Saját tudósítónktól) Egy magáról megfeledkezett bűnbe tévedt asszony állt tegnap súlyos váddal terhelt az esküdt-bíróság előtt. Anya, a ki minden emberi érzéséből kivetkezött, aki hogy a szegényét el akarja, megölte bűnös szerelmi viszonyából származott gyermekét.

Ez év február havában történt az eset, mely akkoriban nagy feltűnést keltett Derecskén a vádlott tartózkodási helyen. Mindenki tudta, hogy Somogyi Imréné született Reszegh Juliánna nem épen fedhetetlen erkölcsű nő. Rossz híre volt az asszonynak, aki különváltan élt az urától Somogyi Imre h. szoboszlói lakostól.

Ledékedő, kacér volt lány korában is. Ésszel mende-mondakeringet már róla, amikor férjhez ment,

Mint asszony is megmaradt a réginek és a tulságig kiköpös volt. Eleinte békességben és egyetértésben élt férjével. Mindaddig, amíg a róla szálinozó különféle híresztések el nem jutottak az ura füléhez.

Ekkor azonban kiört közöttük a viszálykadás. A férje először szemrehányásokkal illette, fenyegette, intette. A mikor pedig ez nem használt és az asszony nem akart megjavulni, egyszerűen elverte a bástól.

A csulla menyecske hazakerült a szülői házához, de ez mintsem változtatott bűnös

életmódján. Tovább szötte szerelmi viszonyait. Ez azonban nem maradhatott utókövetkezmények nélkül.

A magáról megfeledkezett nő ez év február hó 3-án egészséges fiúgyermeknek adott életet. A csecsemő azonban nem maradhatott életben, mert a lelketlen anya mindenáron elakarta tüntetni szegényének tanúbizonyságát.

Az esetről ugyanis mely nagyon hirtelenül következett be nem tudott senki. Még a szülők sem vették észre a történetet. Az udvar egyik félreeső helyén szülte meg magzatát az asszony, ki miután meggyőződött, hogy senki sem látja, elpusztította a csecsemőt.

A dolog azonban nem maradhatott titokban és a gyermekgyilkos anyát egy névtelen levélben való fejelentés folytán elfogták. Eleinte tagadott, de végre is beismerete bűnét, minek következtében az ügyészség megindította ellene az eljárást.

Az ügyben tegnap megkezdődött főtárgyaláson Oláh Miklós törvényszéki bíró elnököl. Szavazó bírák Tatay Anbrus és Tóth Aurél, orvosszakértők dr. Izsó László és dr. Mustó Sándor. A vádhatóságot dr. Udvarhelyi Géza ügyész a védelmet dr. Kardos Samu képviseli.

Rendes esküdtek: Komos Mihály, Polgári Balint, Schwarz Henrik, Stegüller Árpád, Ippen Ignácz József, Kiss József, Oláh Sándor, Tóth Gergely, Tóth András, Dinyés Gyula, Morvay Sótér, Gerőbi Pál, Károlyi Sándor, Fuchs Imre. Potesküdtek: Gerőbi Pál és Oláh Sándor.

A tárgyaláson a vádlott töredelmesen bevallotta bűnét. A tanúk néhány kivételével, mind hozzátartozói voltak. Ma eljutott a törvényszék a kérdések megszövegezéséig. A tárgyalást holnap 9 órákor folytatják. Hélethozatal csak a déli órákban várható.

Szerkesztői-posta.

Honka. Csakugyan nem szép szokása a bátyjának, hogy az utcán idegen hölgyeket szólít meg s őket — mi sem értjük, mi okból — makacsul kísérgeti. Ezt nevezik a szifaltbetyárkodásnak. Hogy gyógyítsa ki? Ne főzzék a kedvenc ételét, a míg javulást nem ígér. Vagy esetleg segít rajta a Moose Tamás gyönyörű költeménye, a melyet a Szász K. remek fordításában ide igtatunk:

Viselt magán szép . . .

Viselt magán szép drága gyöngyöket,
Botján arany gyűű büszkelkedett.
De szépségei sokkal tulragyogták,
Ragyogó gyöngyeit, szép fényű botját.

„Nem félsz-e, oh hölgy, ily szép, s így magad
Járni e setét s vészes utakat?
Oly csunya, vagy oly hideg e népség,
Hogy nem kísérti arany s női szépség?”

„Nem érzek én félelmet, jó lovag!
Erin* fiai meg nem bántanak
Szivök szépséget és aranyt szeret,
De drága b b nekik: erény s becsület.”

Ment s vitte ajkán szüzi mosolyát,
Ment bátoran a zöld szigeten át.
Áldott legyen ki megbizik s hiszen
Erin fiai becsületiben.

* Ókori neve Irlandnak.

„Itt élneked halnod kell!“

— Regény. —

Irta: Inotay Béla. 4.

I.

A vár és a kunyhó.

— Jól van Milicez, szólt most igen kegyesen. Mára eleget dolgoztunk. Gyönyörű szép lesz ez a bokréta. Szedjen szorgosan kivált rózsabokrákat. — Borscseszszel kell megölni, a mi szépet talál s akkor fölfűzzük. Vigye magával „Ange Pitou“ t hogy tudja, mit olvas majd. Apát üszfejtetem, a vete-ményes föld dolgát majd elimtézem vele. —

Azt mondta, hogy fontos közleni valói vannak. Holnap délután jöjjön föl, majd megbeszéljük. . .

Milike zavarban van. Söhajt. — Mintha tudná, hogy mi az apa közleni valója. — Mintha valami nagyon rosszat sejtene. Vagy legalább bizonytalan, nagyon bizonytalan valamit. Egy szegény kis Katica bogarat nyújt még át urnőjének, a ki fölfűzi egy kis színárnyalatnak a bokrétaiba. Azután megy.

Az ajtóban éri Aladárt, a ki összeüti a bokáját és udvariasan köszön. — Nem úgy, mint a nagyuri kisasszonyoknak szokás, de mégis elég udvariasan.

Hogy van a kis költőné? A költő éppen most ment magukhoz. Láttam, hogy paroláltak az édesapával. Bizonyára együtt irnak valami hősköteményt Szvatopluk királyról. Vagy a paritás kedvéért Árpádról és Szvatoplukról. En is szeretnék magácskává egy költeményt megírni. Még inkább átélni. Csak egy icipici kis szerelmi dalocskát. De ah! én megtettesült próza két testvéremzet poétái között! Mit magoknak egy icipici császári és királyi kamarás?

— Aladár! szólt közbe az anya szigorú hangja.

— Sebaj, sebaj chére mamám! felel Aladár s édesanyja üdvözetére siet.

A leány zavartan távozik ezalatt.

— Üljön le, fiam, int az asszonyság. Ne bolondítsa el ezt a szegény gyermeket. Kár volna. Mikor majd választania kell a saját rangbeliei közli, önkénte en összehasonlításokat tesz és ez megzavarja életét. Az ilyenekben szigorú vagyok, édes Aladár.

— Szivesen engedek, mama, mert egy kis szigorra nekem is lenne okom.

— Kivel szemben? kamarás ur?

— Igen elnéző. anyám, a mikor nem veszi észre azt a feltűnő poézis-kedvelést, a mit Béla követ el a tanítóéknál.

— A poétázást volt kár elnézmem, s tanítóval való versfirkálás már csak függeléke a bajnak.

— Nem is a tanító aggaszt engem, hanem a leánya. Tegnap is éjfélik poétáztak a Dormándiak parkjában, még pedig papírcs és penna nélkül.

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérletszünet (B)

Debrecen, csütörtök, szeptember 21-én:
ZILAHYNÉ VILMA és FÓTHY FRIDA
fellépte:

János Vitéz.

Első felvonás Jancsi és Juliska. Személyek:

Kukoricza Jancsi — Zilahyné Vilma.
Iuska, Jancsi kedvese — Fóthy Frida.
A gonosz mostoha — Gárdonyi Teréz.
Strázsameter — Ákos Vilmos.
Bagó — Ternyei Lajos.
A falu esőse — Sarkady Vilmos.

Második felvonás: A rózsaszál. Személyek:

János vitéz — Zilahyné Vilma.
Bagó — Ternyei Lajos.
Strázsameter — Ákos Vilmos.
A francia király — Polgár Sándor.
A francia királykisasszony — Pozsonyi Lenke.
Bartoló, tudós — Sarkadi Vilmos.
Tábornok — Szabó Gyula.

Harmadik felvonás, első kép: A kék tó.

Személyek:

János vitéz — Zilahyné Vilma.
Bagó — Ternyei Lajos.
A boszorkány — Gárdonyi Teréz.

Második kép: Tündérorság. Személyek:

János, tündér király — Zilahyné Vilma.
Iuska, tündér királynő — Fóthy Frida.
Bagó — Ternyei Lajos.

Harmadik kép: Otthon. Személyek:

Kukoricza Jancsi — Zilahyné Vilma.
Iuska — Fóthy Frida.
Bagó — Ternyei Lajos.

Holnap, pénteken, Szakács Andor felléptével:

H A M L E T. Dráma.

Iskolás fiúk és leányok részére

ajánlunk:

Fehérneműeket,
Paplanok,
Matracok,
Flanell takarók,
Zsebkendők,
Nyakkendőket.

Óriási választékban

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Alapítotott 1875.

Több éremmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIM

tulhalmazottsága miatt évtizedek óta
kitűnő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáram

elismert elsőrendű készítményeit a leg-
olesőbb árak mellett ajánlom a nagy-
érdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívánatra
díjmentesen szolgálók.

Schwartz Vilmos

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Legolesőbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére. ily formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében
jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmibanki

Minden „tökéletes“ és „legtökéletesebb“-nél jobbak, évtized óta
kipróbált, kiállításokon is elsődíjakat nyert.

különleges kézi borsajtóink,

melyek húzásierőre épülvén, nyomóképességben felülmulják a hidraulikus
préseket.

**Arusítjuk pedig gyártelepünkön első
kézből, jutányosan, feltétlen jótállással.**

A ki nem ellensége saját anyagiérékének, az ne vegyen vásári esizmát!

Szolgálatkész tisztelettel:

Debreceni Vasöntöde és Géplakatosság

Péterfia végén, a Hadházi-utcában.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K.

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK.

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a **„SZABADSÁG“**

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdívatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolesőbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

A „SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.

„Hollandi gyomorcsépppek“

a legkitünőbb hásiszer minden-nemü gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél, emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

Kéznel tertása kiválóan ajánlható oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csépp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

Szőlővessző!

A világhírű

„Delawáre“

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!!

a szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellent áll!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymenyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás.

Cim:

Szigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd

Központi iroda: **Felső-Segesd**
Somogy-m.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

A Nagy Magyar Alföld
legnagyobb

Női és leány felöltő áruházába

őszi és téli felöltő ujdonságok
megérkeztek.

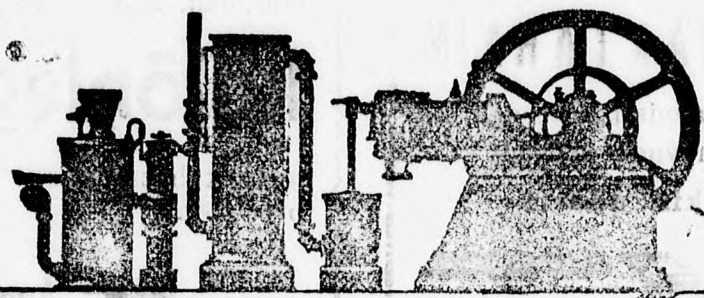
Nagy választékban, meglepő olcsó árak!

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomoblok, szilvő-gáz-motortelepek
2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú
gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Keil-lakk

legkitünőbb mázó-lakó-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-konocs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.

Ingyen ad Budapesti Koronás Aruház Ingyen ad

Debrecen, Piac-utca 7. (Vecsey palota)

minden vevőnek egy pontosan járó schvájci asztali órát minden vevőnek

a ki 20 korona értékű árut vásárol. A vásárlás részletekben is eszközölhető. Aruházam a fővárosi áruházak mintájára van berendezve, a hol minden kapható.

Az 50 filléres osztályban.

E héten

Az 50 filléres osztályban

Leányv, készitáskák, pénztárcák bőrből . . . 25 kr.
Tentatartók majolikából vagy fémből . . . 25 „
Írópap, levélpapírral felszerelve, igen diszes . . . 25 „
1 pár acél evőeszköz, penge és nyél egy drbból . . . 25 „

Ruha tartó, nickelből, nadrágszorítóval . . . 25 kr.
50 db. finom levélpapír, diszes dobozban . . . 25 „
Levelezőlap és fénykép-album, diszes kötésben . . . 25 „
3 db. fényező-, sár és kenő-kefe . . . 25 „

3 doboz sevrő- vagy boxbőr kenőcs . . . 25 kr.
3 oldalú toilette tükör, diszes festéssel . . . 25 „
Tolltartók zárral, kemény fából, diszes . . . 25 „
Gyertya- vagy gyufatartók zománcozott fémből . . . 25 „

Szöllőmosó veder nicel kerettel és fogóval nagyon csinos . . . 50 fillér.
Szöllőmosó vederdiszes virággal erős üvegből . . . 1 korona.

Törpék, szobrok, háztartási cikkek, iskolai szerek, játékaruk és ajándéktárgyak nagy választékban **1 Koronától**
Szmirna ágyelő és fali szőnyeg rojttal keleti mintával, mindkét oldalon egyforma 1 korona.

Mahagóni utánzat, vagy majolika diszasztalka 2 korona.

Aruházam egész napon át nyitva, megtekinthető vásárlási kényszer nélkül.

Az asztali óra-jegyre azonban csak azok tarthatnak igényt, kiknek első részletvásárlása a 10 koronát meghaladja. **SCHÖN MÁRKUS.**

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.